

מרץ 23

זהות וזהויות

יחידת הוראה לכיתות א-ו

בנושא: פורים

מפתחות היחידה

צוות מורות בית ספר "בן צבי", הרצליה

מידע כללי

תאריך פיתוח היחידה: מרץ 2024

תחום הדעת: בין תחומי

שכבת גיל: א-ו

זמן מוערך ללמידה: חודש

הנושא הנלמד: פורים

תת נושא: פורים בתחומי דעת השונים

מושגים מרכזיים:

מגילת אסתר	מנהגי פורים	ערכים
<ul style="list-style-type: none"> הדמויות: אסתר, מרדכי, המן, אחשוורוש, דמויות משניות האירועים: גזירת ההשמדה, נס פורים, קריאת המגילה המסרים: ניסים, נקמה, תחפושות, משלוחי מנות, קריאת המגילה 	<ul style="list-style-type: none"> תחפושות: משמעות התחפושות בפורים, היסטוריה של תחפושות משלוחי מנות: משמעות משלוחי מנות, מצוות מחצית השקל קריאת המגילה: מצוות קריאת המגילה, מנהגי קריאת המגילה סעודת פורים: מצוות משתה ושמחה, מאכלים מסורתיים מתנות לאביונים: מצוות מתנות לאביונים, עזרה לזולת 	<ul style="list-style-type: none"> אחוה: עזרה הדדית, נתינה, שיתוף, ערבות הדדית סובלנות: קבלת האחר, שונות צדק חברתי: מאבק באפליה, הגנה על חלשים, עשיית צדק זהות יהודית: גאווה יהודית, קשר לעם ולמורשת מסורת: שמירת מצוות פורים, קריאת המגילה, משלוח מנות

שיקולי הדעת בבחירת הנושא

רציונל למורה ורצף הלמידה:

פורים הוא חג משמח ומיוחד, המציע הזדמנות נהדרת ללמד את התלמידים ערכים חשובים, ידע ותובנות תוך כדי הנאה וחגיגה. שיעור ראשון ושני עוסקים בחיבור למסורת ולזהות יהודית. פורים הוא חג יהודי ייחודי ועשיר במסורת. לימוד סיפור מגילת אסתר, מנהגי החג וערכים יהודיים תורמים לחיזוק הזהות היהודית של התלמידים. המשך השיעורים מוקדש לקישור נושא התחפושות והזהויות בטבע, הסוואה, זהות מקצועית (הרצאה הורים בכיתה) והיבטים לשוניים שניתן ללמוד משירים שנכתבו על פורים. השיעורים משלבים למידה והתנסות בכלי בינה מלאכותית ותערוכות תוצרים.

מטרות כלליות:

הקניית ידע

- הכרת סיפור מגילת אסתר
- הכרת מנהגי פורים: הבנת משמעות המנהגים השונים וביצועם.
- הכרת סימני ההסוואה של החיות בטבע
- חזרה ותרגול שפה והבנת הנקרא

פיתוח מיומנויות

- מיומנויות חשיבה: פיתוח חשיבה ביקורתית, יצירתית ופתרון בעיות
- מיומנויות למידה: פיתוח מיומנויות למידה עצמית, עבודה בצוות ושיתוף פעולה
- מיומנויות תקשורת: פיתוח מיומנויות דיבור, כתיבה והצגה
- מיומנויות יצירה: פיתוח מיומנויות יצירתיות ואמנותיות

העלאת מודעות

- העלאת מודעות לערכים חברתיים: חיזוק ערכים כמו סובלנות, קבלת האחר ועזרה לזולת
- העלאת מודעות לתרבות יהודית: הכרת מנהגים, מסורות ויצירות יהודיות

יצירת חוויה

- יצירת חוויה חגיגית: יצירת אווירה שמחה ומהנה בשיעורים
- יצירת חוויה חינוכית: שילוב למידה וחוויה תוך כדי הנאה
- יצירת חוויה משמעותית: חיבור התלמידים לחג פורים ולערכים יהודיים

עקרונות each

כיצד באים לידי ביטוי עקרונות each ביחידת ההוראה?

● חינוך לערכים e - education & values

- אחווה: עזרה הדדית, נתינה, שיתוף, ערבות הדדית
- סובלנות: קבלת האחר, שונות, פלורליזם
- צדק חברתי: מאבק באפליה, הגנה על חלשים, עשיית צדק
- שמחה: שמחת החיים, אופטימיות, יצירתיות
- הומור: צחוק, קלילות, ראיית הטוב
- התנדבות: ביצוע פעילות התנדבותית הקשורה לעזרה לזולת

● אקדמיה a - academy

התכנים האקדמיים שיבואו לידי ביטוי ביחידה זו :

- הקשר ההיסטורי של מגילת אסתר: התקופה הפרסית, ממלכת אחשוורוש, יהודי הגולה.
 - ניתוח דמויות: אסתר, מרדכי, המן, אחשוורוש, דמויות משניות.
 - אירועים היסטוריים: גזירת ההשמדה, נס פורים, קריאת המגילה.
- בשפה:

- ניתוח ספרותי של מגילת אסתר: מבנה, סגנון, שימוש באלמנטים ספרותיים.
- מנהגי פורים: מקורות המנהגים, משמעותם, השוני בין קהילות.
- תחפושות: משמעות התחפושות בפורים, היסטוריה של תחפושות וקישור לתחום המדעים ולנושא ההסוואה.
- מוזיקה: שירי פורים, מקורותיהם, משמעותם.

● קהילה - c - community

- התנדבות הורים להוצאות בכיתה בנושא "זהות מקצועית"
- התנדבות: איסוף מוצרים והכנת משלוחי מנות לקשישי השכונה וחלוקתם.
- הצגת תוצרים בתעורכה בית ספרית
- שיתוף פעולה בין השכות הבוגרות והצעירות ביצירה לחג

● חדשנות ויזמות - h - high tech

- שימוש בטכנולוגיה: סרטונים, מצגות, סיפור המגילה דרך קומיקס מוקרן
- חשיבה יצירתית:
 - המצאת מנהג חדש: המצאת מנהג חדש לפורים.
 - כתיבה שיר או סיפור: כתיבה יצירתית בנושא פורים.
- יצירת סביבת למידה מעוררת השראה דרך התנסות ויצירה בכלי בינה מלאכותית : כתיבת סיפור ויצירת תמונות באתרי AI

משאבי למידה

* אין צורך בידע קודם

חומרי למידה וחומרי עזר:

- מחשבים ניידים
- דפי קומיקס

תוצרי הלמידה:

- הכנת משלוחי מנות לגמלאי השכונה וחלוקתם
- תערוכת תוצרי AI מהשיעורים השונים
- חיות מוסוות מפלסטלינה
- יצירה בעקבות הסיפור "הביצה שהתחפשה"

תכנון שיעורים/מפגשי לימוד

שיעור 1: סיפור החג- כתיבה ויצירה

שיעור 2: מנהגי פורים

שיעור 3: מדעים "תחפושות בטבע"

שיעור 4: מסכות

שיעור 5: שיעור סיכום באמצעות בינה מלאכותית

תכנון מפגש לימוד 1

נושא: "סיפור חג הפורים"					
משך הזמן	עקרונות מודל each	מושגים	תיאור הפעילות		מהלך ההוראה
			המלצה למורה	הנחיות לתלמיד	
15 דקות				כיתות א-ב- נצפה בסרטון "הילימוד" על סיפור חג פורים. כיתות ג-ו-נצפה בסרטון של תום ומובי על חג פורים.	פתיחה
25 דקות	ערכים- הכרת המסורת היהודית דרך סיפור המגילה	זהות זהות מקצועית	כיתות ג-ו- אפשר לבחור ילדים שיקראו לפי תפקידים שיופיעו בסיפור המגילה את הקומיקס	<ul style="list-style-type: none">● בכיתות א-ב- כתיבת המשך לסיפור המגילה בדפי קומיקס וציור מתאים.● כיתות ג-ו- נקרא עם הילדים את סיפור המגילה דרך קומיקס. בקבוצות קטנות יצרו הילדים קומיקס המשך לסיפור המגילה. מומלץ להציע פעילות המשך בכיתה ולבקש מהורים מתנדבים בכל כיתה להגיע ולהרצות על התפקיד שלהם בעבודה ומה מאפיין את הזהות המקצועית שלהם (לבוש, אביזרים, מקום מיוחד וכו')	תרגול, יישום והערכה
5 דקות	קהילה- תערוכת תוצרים ושיתוף פעולה בין הורי בית הספר בהרצאות בכיתה			שיתוף תוצרי הקומיקס של השכבות השונות	רפלקציה וסיכום

תכנון מפגש לימוד 2

נושא: מנהגי החג					
משך הזמן	עקרונות מודל each	מושגים	תיאור הפעילות		מהלך ההוראה
			המלצה למורה	הנחיות לתלמיד	
10 דקות	<p>הערכים בשיעור:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ניצחון הטוב על הרע: סיפור מגילת אסתר מדגיש את ניצחון הטוב על הרע, ערך חשוב וחיוני בכל חברה. 2. אהבת ישראל: משלוח מנות, מתנות לאביונים וחגיגות משותפות מחזקים את ערך אהבת ישראל והאחריות ההדדית. 3. נדיבות: נתינה וחלוקת מתנות הן ביטוי של נדיבות ונכונות לעזור לזולת. 4. חברות: חגיגות פורים, תחפושות וסעודות משותפות מחזקים קשרים חברתיים ותורמים ליצירת תחושת שייכות. 5. שמחה: פורים הוא חג עליז וחגיגי, המאפשר ביטוי של שמחה וחופש. 6. יצירתיות: תחפושות, יצירה ופעילויות יצירתיות אחרות מעודדות ביטוי אישי ודמיון. 7. מורשת ותרבות: מנהגי פורים מקשרים אותנו למורשת היהודית ותרבות העם. 8. חשיבות המסורת: שמירה על מנהגי פורים מחזקת את הקשר למסורת היהודית ומעבירה אותה לדור הבא. 	<p>חג יהודי: מאפיינים של חגים יהודיים, משמעותם וחשיבותם.</p> <p>מצווה: מעשה דתי הנדרש על פי היהדות.</p> <p>מסורת: מנהגים וערכים המועברים מדור לדור.</p> <p>תרבות: מכלול המנהגים, הערכים והאמונות של קבוצה מסוימת.</p> <p>היסטוריה: סיפור העבר של עם או קבוצה.</p>	<p>מטרות:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● התלמידים ילמדו על מנהגי פורים. ● התלמידים יבינו את משמעותם של מנהגי פורים. ● התלמידים ייהנו מפעילויות יצירתיות הקשורות לפורים. 	<p>נשאל את התלמידים מה הם יודעים על פורים.</p>	פתיחה

מהלך ההוראה	עקרונות מודל each בשיעור	מושגים מרכזיים	הנחיות לתלמיד	מהלך ההוראה
המלצה למורה: בכיתות נמוכות עדיף לבצע הקניה של המנהגים ואחר כך לחלק לקבוצות.				
30 דקות	<p>חדשנות ויזמות:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● הקמת תחנת "חקר" בכיתה. ● יצירה בעקבות למידה של משחק, סרטון, תמונה, יצירה וכו'. ● שימוש בכלי ai ליצירת תוצר <p>קהילה:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● הכנת משלוחי מנות לגמלאי השכונה. 	<p>אפשר לחלק לתלמידים כרטיסיות שיעזרו להם:</p> <p>פורים הוא חג יהודי עליז וחגיגי, המצוין 14 ימים לפני פסח. החג מתאפיין במנהגים רבים ומגוונים, לכל אחד מהם משמעות ייחודית:</p> <p>1. קריאת מגילת אסתר:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● קריאת מגילת אסתר היא מצווה מרכזית בפורים. המגילה מספרת את סיפורם של אסתר, מרדכי והמן, ומדגישה את ניצחון הטוב על הרע. ● קריאת המגילה מתקיימת בבתי כנסת ובבתים, ונהוג להתחפש במהלך הקריאה. ● ילדים רבים נוהגים להכות ברעשנים בכל פעם שנזכר שמו של המן. <p>2. משלוח מנות:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● משלוח מנות הוא מנהג של חלוקת מתנות בין חברים ומשפחה. ● נהוג לשלוח מארזים המכילים מאכלים ומשקאות, כמו אוזני המן, יין ופירות. ● משלוח מנות נועד לחזק את הקשרים החברתיים ולהביע אהבה וערכה. <p>3. מתנות לאביונים:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● מתנות לאביונים היא מצווה חשובה בפורים, שמטרתה לסייע לנזקקים. ● נהוג לתת צדקה לעניים, ואף לחלק להם מזון ומשקאות. ● נתינה לאביונים היא ביטוי של ערבות הדדית ואחריות חברתית. 	<ul style="list-style-type: none"> ● נחלק את התלמידים לקבוצות. ● נתן לכל קבוצה תמונה של מנהג פורים. ● נבקש מהתלמידים לכתוב על המנהג: מה שמו, מה משמעותו ואיך חוגגים אותו. ● לאחר מכן, כל קבוצה תציג את המנהג שלה בפני הכיתה. ● כל קבוצה יכולה להציג בשיר, משחק, הצגה וכדומה אפשר להשתמש בכלי ai לכתוב שיר או יצירת תמונה קולאז' של תחפושות. ● המלצה- הכנת משלוחי מנות לקהילה. 	תרגול, יישום והערכה

		<p>4. תחפושות:</p> <ul style="list-style-type: none">● תחפושות הן מנהג פופולרי בפורים, הן בקרב ילדים והן בקרב מבוגרים.● נהוג להתחפש לדמויות מהתנ"ך, מההיסטוריה, מהספרות ומסרטי קולנוע.● התחפשות מאפשרת ביטוי יצירתי, שמחה וחופש. <p>5. סעודה:</p> <ul style="list-style-type: none">● סעודה היא חלק בלתי נפרד מחגיגות פורים.● נהוג לאכול מאכלים מיוחדים, כמו אוזני המן, קרפלק ופירות.● הסעודה היא זמן של התכנסות משפחתית וחברתית, שמחה וחגיגה.		
5 דקות			נשאל את התלמידים מה הם למדו על מנהגי פורים. נדגיש את החשיבות של שמחה וחגיגה בפורים.	רפלקציה וסיכום

תכנון מפגש לימוד 3

נושא: תחפושות בטבע

משך הזמן	עקרונות מודל each	מושגים	תיאור הפעילות		מהלך ההוראה
			המלצה למורה	הנחיות לתלמיד	
10 דקות		הסוואה התאמה לסביבת החיים	לבעלי חיים צבעים שונים מסיבות רבות - צבעי אזהרה, צבעי הסוואה, חיזור.	צפייה בסרטון - תחפושות בטבע - שערך מה נושא השיעור? כיצד המשפט "פורים בטבע" מתקשר למה שראינו בסרטון? משחק מקדים לפני הפעילות- קישור	פתיחה
	אקדמיה- לימוד נושא הסוואה וקישור עולם הטבע למנהג החג		א - ב: שבלונות דמויות של בעלי חיים להדפסה- קישור ג-ו - לפטופים	כיתות א-ב: מצגת פתיחה ולאחריה כל תלמיד יקבל דמות של בעל חיים ויתבקש לעצב לה סביבה בהסוואה. ננחה אותם לבחור בחיה, לצייר אותה על בריסטול באמצעות השבלונה המתאימה, ולגזור את צורתה. בעת עליהם להסוות את החיה לפי שיטות ההסוואה השונות בשימוש בחומרים טבעיים. + משחק אינטראקטיבי כיתות ג-ד: צפייה בסרטון ברינפופ ולאחריו כתיבת סיפור או שיר בנושא הסוואה בטבע שניצור בAI באתר STORYWIZARD . התלמידים ירשמו שני משפטים על הנושא ויצרו סיפור. התלמידים יעברו ויבחנו את הסיפור כקוראים ביקורתיים כיתות ה-ו: מצגת מלווה . לאחריה נשאל את התלמידים אם גם בני האדם משתמשים בהסוואה. אם כן, מתי. תשובה: בני האדם משתמשים גם הם בהסוואה. המקרים הבולטים ביותר הם בפעילויות צבאיות, שבהן החיילים משתמשים בהסוואה כדי להסתתר מפני האויב. התלמידים יבצעו משימת סיכום בנושא הסוואה באתר אופק- קישור למשימה	תרגול, יישום והערכה
	קהילה- שיתוף תוצרים			תערוכת תוצרים של שכבות א-ב שיתוף סיפורים שנכתבו בSTORYWIZARD יצירת קולאז' של תמונות הסוואה מתוצרי שכבות ד-ה	רפלקציה וסיכום

תכנון מפגש לימוד 4

נושא: מסכות					
משך הזמן	עקרונות מודל each	מושגים	תיאור הפעילות		מהלך ההוראה
			המלצה למורה	הנחיות לתלמיד	
10 דקות			<p>חלוקת מילות השיר</p>	<p>נכתוב את שם השיר "המסכות" על הלוח ונשאל את התלמידים:</p> <ul style="list-style-type: none"> מה עולה לכם בראש כשאתם שומעים את המילה "מסכה"? באילו מצבים אנשים עוטים מסכות? למה לדעתכם אנשים עוטים מסכות? <p>נקיים שיח מקדים- איזו מסכה אני עוטה בסיטואציות שונות ומדוע? לדוגמה המורה משתפת שהגיע לבית הספר כעוסה אך עליה לעטות מסכה שמחה כשנכנסת לכיתה כדי התלמידים לא ירגישו בכך.</p> <ul style="list-style-type: none"> כיתות א-ב - שמיעת השיר "אני נשאר אני"-קישור לשיר ג-ו- השמעת "שיר המסכות" קישור לשיר 	פתיחה
30 דקות	חדשנות ויזמות: הקמת תחנת "חקר" בכיתה.	<p>התלמידים ינתחו את השיר ויפיקו ממנו מידע.</p> <p>התלמידים יפתחו את הדמיון ויצרו תיאור חזותי של הדמות.</p>		<p><u>כיתות א-ב</u></p> <ul style="list-style-type: none"> השמיעו לתלמידים את השיר "המסכות" של קיפניס. בקשו מהם לשים לב למילים ולרגשות שעולים מהן. יצירה: הילדים מקבלים מסכה חצויה לשני חלקים/שני צדדים. בצד אחד מצוירים כיצד מרגישים עכשיו ובצד השני איזה מסכה אני עוטה כשאני ליד חברים לדוגמה. 	תרגול, יישום והערכה

		התלמידים יחוו את השיר דרך שירה וביסוס הפן הלשוני.		<p>כיתות ג-ו</p> <p>הצגת השיר "שיר המסכות" מאת לוי קיפניס ותיאור חג פורים. נחלק את הכיתה לארבע קבוצות. כל קבוצה עונה על השאלות:</p> <ul style="list-style-type: none">● קבוצה 1: מצאו תיאור חיצוני של הדמויות.● קבוצה 2: מצאו תיאורי רגשות של הדמויות.● קבוצה 3: אתרו מילים שאינכם מכירים וחפשו אותם במילון.● קבוצה 4: מצאו חמש מילים ורשמו את שורש המילה. בחרו מתוך המילים שתי מילים ורשמו להם שני משפטים. <p>כל קבוצה מציגה את תוצריה בפני הכיתה.</p>	
5 דקות				שיחה ומשוב - התלמידים יתנו משוב לחבריהם על הצגתם.	רפלקציה וסיכום

תכנון מפגש לימוד 5

נושא: סיכום ויצירה בשילוב בינה מלאכותית

משך הזמן	עקרונות מודל each	מושגים	תיאור הפעילות		מהלך ההוראה
			המלצה למורה	הנחיות לתלמיד	
15 דקות				הדרכת התלמידים בנושא ה-AI בעזרת מצגת הסבר	פתיחה
25 דקות	<p><u>חדשנות ויזמות</u></p> <p>יצירה בעקבות למידה של תמונה באמצעות ה-AI שימוש בכלי ai ליצירת תוצר</p> <p><u>קהילה:</u></p> <p>שיתוף תוצרים</p>		<ul style="list-style-type: none">יש להנחות את התלמידים באמצעות מילים שונות כמו למשל: מסיכה, תיאור דמות, צבעוניות וכד'התלמידים יאמרו אחד אחד מה הם מילות המפתח שהם רשמו במחברת והמורה תיצור את התמונה.הכנת מצגת מהתמונות שיצאו לתלמידים.	יצירת מסכות, תחפושת ומשלוחי מנות דמיוניים באתר פדלט או קנבה והקמת תערוכת AI ברוח פורים	תרגול, יישום והערכה
5 דקות				פתיחת התערוכה להורים בהפנינג פורים	רפלקציה וסיכום